

Nr 280.

Av herr **Lind**, om höjning av hyresbidraget till underbefälssammanslutningarna vid flottan.

I årets statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, föreslår Kungl. Maj:t för sjöförsvarets vidkommande att under reservationsanslaget till »Understöd åt föreningar» ett belopp av 9,600 kronor måtte anvisas. Från de under ifrågavarande anslag anvisade medlen har under ett flertal budgetår utgått hyresbidrag till sammanslutningar av underbefäl vid flottan enligt av Kungl. Maj:t verkställd fördelning. Från och med budgetåret 1929/1930 har sålunda utgått hyresbidrag till flaggkorpralssällskapet, flottans korpralers förening och yrkeskorpralsföreningen, samtliga i Karlskrona, samt från och med följande budgetår till flaggkorpralssällskapet och flottans underbefälssförening i Stockholm. Till de förstnämnda föreningarna utgick dessutom under budgetåret 1928/1929 hyresbidrag från sjöförsvarets anslag till extra utgifter.

Beträffande hyresbidragens belopp har gällt, att de ursprungligen utgått med 500 kronor till vardera av flaggkorpralssällskapet och yrkeskorpralsföreningen i Karlskrona och med 600 kronor till vardera av de övriga tre föreningarna. För budgetåret 1932/1933 sänktes dock hyresbidragen till respektive 375 och 450 kronor och påföljande budgetår företogs en ytterligare reducering därhän, att samtliga bidrag utgingo med ett belopp av 180 kronor. För innevarande budgetår ha de till föreningarna i Stockholm utgående hyresbidragen höjts till 200 kronor.

Anledningen till de företagna reduceringarna torde vara den av det statsfinansiella läget betingade allmänna strävan att begränsa statens utgifter i möjligaste mån. Statens organisationsnämnd hade också uppmärksammat den möjlighet till åstadkommande av besparingar, som syntes föreligga under ifrågavarande anslag, och bland annat uttalat, att åtskilliga av de sammanslutningar, till vilka understöd och hyresbidrag utginge, vore av den enskilda natur, att statsbidrag till desamma ej syntes böra ifrågakomma. Ifråga åter om andra av de ifrågavarande sammanslutningarna synes det nämnden, ej minst med hänsyn till dåvarande statsfinansiella läge, att en nedsättning skulle kunna ske av till dem utgående statsbidrag.

De här omhandlade föreningarna hava synbarligen, och med all rätt, icke räknats till den kategori sammanslutningar, för vilka statsbidrag över huvud taget icke ansetts böra skäligen ifrågakomma, och de hava också fått behålla

hyresbidragen, ehuru med starkt reducerade belopp. Vid en närmare granskning av dessa sammanslutningars karaktär och verksamhet och av den dem tillhörande personalens förhållanden vill det dock framstå såsom önskvärt, att de erhålla ett kraftigare stöd av statsmakterna än vad som för närvarande är fallet. Vad som främst tilldrager sig uppmärksamheten är det förhållandet, att den omhandlade personalen vid flottan, i motsats till vad som gäller vid andra grenar av krigsmakten, icke genom kronans försorg tillhandahålles några mäss- eller samlingslokaler. Flottans underbefäl äro avsevärt sämre ställda beträffande trevnaden inom förläggningarna — icke endast beträffande bristen på samlingslokaler — än övrigt underbefäl vid försvarsväsendet. Detta förhållande framstår som så mycket mera beklagligt med hänsyn därtill, att just denna personal, som under ofta långvariga sjökommenderingar måst åtnöja sig med ett minimum av trevnad och bekvämlighet ifråga om förläggning, vore främst i behov av att bliva tillgodosedd i sådant avseende under landkommendering. Principiellt vore det också önskvärt, att den vid olika avdelningar av försvaret anställda personalen kunde erbjudas likformiga förmåner i de här omhandlade avseendena.

Bristen på mäss- och samlingslokaler har också varit kännbar för flottans underbefäl, och som en följd härav ha de olika sammanslutningarna bland detta underbefäl ägnat stor uppmärksamhet åt lösandet av sina »lokalfrågor», och de ha även genom icke föraktliga uppoffringar och planmässigt arbete lyckats ordna samlingslokaler för sina medlemmar på ett utmärkt sätt. De ha härigenom faktiskt bidragit till att eliminera de skadliga verkningarna av en brist, som det bort åligga statsmakterna att fylla och som de ansvariga militära myndigheterna i flera sammanhang påtalat. Genom att stödja föreningarnas ovannämnda strävan i form av statsbidrag till hyreskostnadernas täckande ha statsmakterna i åtminstone någon utsträckning vidgått det berättigade i kravet på att staten skall tillgodose även denna del av underbefälspersonalen ifråga om mäss- och samlingslokaler.

Genom de företagna reduceringarna av hyresbidragens belopp har emellertid detta stöd blivit alltför otillräckligt, och föreningarna lära ha haft vissa svårigheter att få sin budget balanserad, vilket varit möjligt endast genom den största försiktighet och genom uppoffringar från medlemmarnas sida. Svårigheterna äro fullt förklarliga, då föreningarna enligt vad som blivit upplyst i sina ekonomiska kalkyler för respektive föreningslokaler trott sig kunna räkna med att för framtiden få behålla de hyresbidrag, som ursprungligen utgingo, och också inrättat sig därefter. Detta gäller framför allt två av föreningarna i Karlskrona, som löst sin lokalfråga genom inköp av egna fastigheter, vilket kunnat ordnas genom bildande av fastighetsföreningar, i vilka medlemmarna tecknat andelar. En stor del andelar måste varje år omplaceras vid avgångar bland medlemmarna och andelskapitalet har givetvis icke kunnat täcka köpesummorna, utan upplåning har måst äga rum. Utgifterna för underhåll, räntor och amorteringar täckas genom

att föreningarna erlægga hyra till respektive fastighetsförening och genom andra inkomster, däribland det statliga hyresbidraget. De ifrågavarande föreningarnas strävan är att genom övertagande av andelar i fastighetsföreningarna så småningom söka komma därhän, att fastigheten blir föreningens egendom, varigenom utgifterna för efterkommande medlemmar för lokalerna minskas. Detta syfte har dock under senare år till följd av de minskade intäkterna endast i mycket ringa utsträckning kunnat tillgodoses, vilket är beklagligt, då den omhandlade strävan måste anses vara uppmuntransvärd.

Genom att underbefälssammanslutningarna vid flottan nedlagt ett betydande arbete och avsevärda kostnader för lösande av lokalfrågorna, har avsaknaden av samlings- och mässlokaler icke blivit så kännbar för de enskilda medlemmarna, som eljest skulle ha varit fallet. Då föreningarna härigenom sört för tillgodoseendet av ett behov, vilket såsom ovan framhållits strängt taget bort ankomma på statsmakterna att tillgodose, äro de väl värda det stöd, som det över huvud taget är möjligt att lämna dem. Bortsett härifrån tala åtskilliga andra skäl för att detta stöd icke utan tvingande skäl bör inskränkas. Envar, som någorlunda är införsatt i föreningarnas verksamhet, torde kunna vittna om, att denna haft ett utomordentligt gott inflytande på personalen och andan bland densamma. Inom föreningarna bedrivs ett energiskt arbete för att öka underbefälspersonalens värde både som yrkesmän och som medborgare i allmänhet. Studiearbetet, som i viss ehuru ganska begränsad omfattning bedrivs med stöd av statsanslag, är en viktig punkt på arbetsprogrammet. Genom särskilda anordningar söker man medverka till att medlemmarna få en i möjligaste mån ordnad ekonomi. Som ett exempel härpå må anföras, att sedan föreningarna för åtskilliga år sedan började intressera sig för medlemmarnas skattebetalning, så torde det knappast någonsin förekomma, att ett underbefäl vid flottan blir uppfört på restlängd. Detta har delvis kunnat ordnas i samarbete med det s. k. skattepostgirot, vilket var en föregångare till det nu inrättade intressekontoret för statstjänare. Från båda dessa institutioner torde de amplaste vitsord kunna erhållas om underbefälssammanslutningarnas exemplariska skötsel av denna arbetsuppgift och deras framgångsrika insats på detta område.

Framför allt beträffande sammanslutningarna bland korpralerna ligger det icke minst värdefulla i föreningsverksamheten däri, att den skapar möjligheter till en verkligt framgångsrik kamratuppföstran. Inom dessa föreningar finnes ett betydande antal unga män, som på förläggningssorten icke har tillgång till ett hem i egentlig mening och sålunda icke heller de värden, som en dylik tillgång innebär. Till följd av de personalorganisoriska förhållandena finnes å andra sidan äldre korpraler samt dessutom högbåtsmännen, vilka båda kategorier ha ingående erfarenhet om förhållandena för ett underbefäl såväl i som utom tjänsten. Inom föreningarna och då främst genom förekomsten av välordnade lokalförhållanden ha skapats möjlighe-

ter för ett kamratligt umgänge utom tjänsten mellan dessa båda grupper, vilket säkerligen har ett välgörande inflytande på de yngre kamraterna i mer än ett avseende. Det torde också vara en allmän uppfattning bland befälet, att de ifrågavarande sammanslutningarna haft en utomordentligt stor betydelse för underbefälskårens vid flottan alltjämt förbättrade standard.

Sett mot bakgrunden av de ovan berörda förhållandena, är det beklagligt, att det redan förut relativt ringa statsbidraget till dessa sammanslutningars vällovliga verksamhet har måst beskäras. Ett återinförande av hyresbidragen till föreningarna med de belopp, som ursprungligen utgått, skulle icke innebära en utgiftsökning för staten av någon större betydelse.

Med åberopande av vad jag ovan anfört tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen måtte, i syfte att möjliggöra en höjning av till underbefälssammanslutningarna vid flottan nu utgående hyresbidrag till de belopp, som utgingo under budgetåret 1931/1932, besluta, att reservationsanslaget till understöd åt föreningar för sjöförsvarets vidkommande skall höjas med 1,860 kronor och sålunda i riksstaten för budgetåret 1935/1936 uppföras med ett belopp av 11,460 kronor.

Stockholm den 23 januari 1935.

Einar Lind.